

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA
PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 79768/12
Radojka KUKAVICA
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 2. lipnja 2015. u
Vijeću u sastavu:

Isabelle Berro, *predsjednica*,
Elisabeth Steiner,
Khanlar Hajiyeu,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Erik Møse,
Ksenija Turković,
Dmitry Dedov, *suci*

i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 26. studenoga
2012.,

uzimajući u obzir očitovanje koja je dostavila tužena Vlada i odgovor
podnositeljice zahtjeva,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositeljica zahtjeva, gđa Radojka Kukavica, hrvatska je
državljanica rođena 1956. godine i živi u Crkvenom Boku. Pred Sudom ju je
zastupao g. L. Šušak, odvjetnik iz Zagreba.

2. Hrvatsku Vladu (Vlada) zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

Okolnosti predmeta

3. Činjenično se stanje predmeta, prema navodima stranaka, može sažeti
kako slijedi.

1. Pozadina predmeta

4. Tijekom 1991. i 1992. godine srpske paravojne snage preuzele su kontrolu nad otprilike trećinom teritorija Hrvatske te proglasile takozvanu „Srpsku autonomnu oblast Krajinu” (u nastavku teksta: „Krajina”). Podnositeljica zahtjeva nastavila je živjeti u Krajini. Početkom kolovoza 1995. godine hrvatske su vlasti najavile vojnu akciju u cilju ponovnog uspostavljanja kontrole nad Krajinom. Kodni naziv akcije bio je „Oluja”, a trajala je od 4. do 7. kolovoza 1995. godine. Prije akcije velika većina stanovništva Krajine pobjegla je iz Hrvatske, prvo u Bosnu i Hercegovinu, a kasnije ih se mnogo odselilo i u Srbiju. Nakon rata neki od njih vratili su se u Hrvatsku. Procjenjuje se da je pobjeglo između 100.000 i 150.000 osoba.

5. Podnositeljica zahtjeva navodi da su se dana 4. kolovoza 1995. ona i njezin nećak Z. D., u vozilu marke Lada te njezin drugi nećak A. V., u vozilu marke Zastava vozili cestom između sela Strmen i Slovenci bježeći iz Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu. Nakon što su pretekli konvoj traktora, prolazeći kroz šumu Zelenik, hrvatski vojnici počeli su pucati na njih. Podnositeljica zahtjeva i oba njezina nećaka bili su ranjeni. Podnositeljica zahtjeva i Z. D. izašli su iz vozila i pobjegli u šumu. Kasnije su uspjeli pobjeći u Bosnu i Hercegovinu. A. V. se predao hrvatskim vojnicima te mu je pružena prva pomoć.

2. Prva faza istrage ranjavanja podnositeljice

6. Hrvatske vlasti saznale su za ranjavanje podnositeljice zahtjeva 2005. godine kada je podnijela tužbu za naknadu štete Državnom odvjetništvu.

7. Dana 27. siječnja 2005. policija je ispitala A. V. i Z. D. koji su iznijeli opis događaja od 4. kolovoza 1995. na način opisan u prethodnom stavku 5.

8. Dana 31. siječnja 2005. policija je ispitala podnositeljicu zahtjeva, P. T. i I. Š. Podnositeljica zahtjeva potvrdila je opis događaja kojeg su iznijeli A. V. i Z. D. P. T. je izjavio da je 4. kolovoza 1995. obilazio svoju stoku na istom području te se tijekom pucnjave sakrio u šumu. Nakon toga su ga zarobili hrvatski vojnici. Vidio je A. V., koji je imao ozljedu glave koja mu je već sanirana, a kojeg su zarobili pripadnici hrvatske vojske.

9. I. Š., zapovjednik postrojbe koja se sastojala od 178 vojnika XVII. domobranske pukovnije Hrvatske vojske, rekao je da je njihov zadatak 4. kolovoza 1995. bio „prekinuti vezu na cesti između Strmena i Slovinaca”. Zadatak su izvršili ujutro, a popodne su se smjestili u šumi Zelenik u blizini navedene ceste. Traktori i ljudi povremeno su prolazili cestom. I. Š. je u popodnevnom satima zaprimio zapovijed da „uništi šumarski dom” u Zeleniku te je poslao desetericu vojnika da izvrše zadatak. Započela je borba između tih vojnika i pripadnika srpskih paravojnih snaga. U tom trenutku Zastava, Lada i traktor pojavili su se na cesti. I. Š. nije bio siguran tko je pucao u vozila jer su se našli u unakrsnoj vatri s obje strane.

Unakrsna vatra trajala je oko dvadeset minuta. I. Š. nije imao saznanja o ranjavanju podnositeljice.

10. Dana 12. svibnja 2006. policija je ispitala M. D., koja je rekla da je 4. kolovoza 1995. godine bila u konvoju traktora te da su, dok je konvoj prolazio kroz šumu Zelenik, hrvatski vojnici otvorili vatru na njih te je nekoliko osoba ubijeno ili ranjeno.

11. Dana 23. listopada 2012. Ministarstvo obrane poslalo je sisačkoj policiji dnevnik postrojbe kojom je zapovijedao I. Š. za dan 4. kolovoza 1995. godine. U dnevniku su potvrđeni događaji koje je I. Š. opisao u izjavi od 31. siječnja 2005. godine.

3. Istraga nakon kaznene prijave podnositeljice zahtjeva iz studenoga 2012. godine

12. Dana 27. studenoga 2012. podnositeljica zahtjeva podnijela je kaznenu prijavu Državnom odvjetništvu protiv I. Š. s optužbom ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Dana 30. studenoga 2012. godine proširila je prijavu i na M. L.

13. Između 8. i 9. veljače 2013. godine policija je ispitala A. V., Z. D., podnositeljicu zahtjeva i P. T. Svi su ponovili svoje prethodne izjave.

PRIGOVORI

14. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju postupovnog aspekta članaka 2. i 14. Konvencije tvrdeći da je istraga njezina ranjavanja bila neučinkovita.

PRAVO

15. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da vlasti nisu poduzele odgovarajuće i dostatne korake za istragu okolnosti njezina ranjavanja i dovođenje počinitelja pred lice pravde. Također je tvrdila da je bila ranjena zbog srpskog etničkog podrijetla te da nacionalne vlasti nisu istražile taj čimbenik. Pozvala se na članke 2. i 14. Konvencije, koji glase:

Članak 2.

„1. Pravo svakoga na život zaštićeno je zakonom. Nitko ne smije biti namjerno lišen života osim u izvršenju sudske presude na smrtnu kaznu za kaznena djela za koje je ta kazna predviđena zakonom.

2. Nije u suprotnosti s odredbama ovoga članka lišenje života proizašlo iz upotrebe sile koja je bila nužno potrebna:

- (a) pri obrani bilo koje osobe od protupravnog nasilja;
- (b) pri zakonitom uhićenju ili pri sprječavanju bijega osobe zakonito lišene slobode;
- (c) radi suzbijanja pobune ili ustanka u skladu sa zakonom.”

Članak 14.

„Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost.”

A. Podnesci stranaka

16. Vlada je iznijela nekoliko prigovora u odnosu na dopuštenost zahtjeva. Prvo, tvrdila je da članak 2. nije primjenjiv u okolnostima ovog predmeta jer je podnositeljica zahtjeva ranjena u unakrsnoj vatri. Odlučivši putovati kroz područje koje je proglašeno područjem odvijanja vojne akcije „Oluja”, podnositeljica zahtjeva izložila se opasnosti ranjavanja.

17. Vlada je nadalje tvrdila da je zahtjev podnesen nakon isteka šestomjesečnog roka te da je podnesen više od 19 godina nakon predmetnog događaja.

18. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da su ispunili sve uvjete dopuštenosti.

B. Ocjena Suda

19. Sud ne treba riješiti sva pitanja koja su stranke iznijele, budući da je ovaj zahtjev, iz razloga koji slijede, u svakom slučaju nedopušten zbog nesukladnosti sa šestomjesečnim rokom utvrđenim u članku 35. Konvencije.

20. Sud ponavlja da je svrha pravila o šestomjesečnom roku promicati pravnu sigurnost te osigurati da se predmeti u kojima se javljaju pitanja iz Konvencije rješavaju u razumnom roku. Nadalje, svrha je roka zaštititi vlasti i ostale predmetne strane od dugotrajnog stanja nesigurnosti (vidi *Bayram i Yıldırım protiv Turske* (odluka), br. 38587/97, ECHR 2002III, i *Bulut i Yavuz protiv Turske* (odluka), br. 73065/01, 28. svibnja 2002.).

21. Kada nisu dostupna pravna sredstva ili se procijeni da nisu učinkovita, šestomjesečni rok u načelu počinje teći od datuma podnošenja pritužbe (vidi *Hazar i drugi protiv Turske* (odluka), br. 62566/00, 10. siječnja 2002.). Međutim, posebna razmatranja mogu se primijeniti u iznimnim slučajevima kada podnositelj zahtjeva upotrijebi ili se oslanja na naizgled postojeća sredstva i tek naknadno postane svjestan okolnosti zbog kojih pravno sredstvo postaje neučinkovito; u takvom slučaju prikladno je početkom šestomjesečnog razdoblja smatrati datum kada je podnositelj prvi put postao svjestan ili je trebao postati svjestan onih okolnosti zbog kojih je

pravno sredstvo neučinkovito (vidi *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odluka), br. 46477/99, 7. lipnja 2001.).

22. U nizu predmeta koji se odnose na otvorene istrage smrti rodbine podnositelja zahtjeva, Sud je razmatrao vremensko razdoblje od kada je podnositelj mogao ili trebao početi sumnjati u učinkovitost pravnog sredstva (vidi *Şükran Aydın i drugi protiv Turske* (odluka), br. 46231/99, 26. svibnja 2005.; *Bulut i Yavuz*, prethodno navedeno; *Bayram i Yıldırım*, prethodno navedeno; *Kınış protiv Turske* (odluka), br. 13635/04, 28. lipnja 2005.; *Elsanova protiv Rusije* (odluka) br. 57952/00, 15. studenoga 2005.; *Frandeş protiv Rumunjske* (odluka), br. 35802/05, 17. svibnja 2011.; *Finozhenok protiv Rusije* (odluka), br. 3025/06, 31. svibnja 2011.; *Attalah protiv Francuske* (odluka), br. 51987/07, 30. kolovoza 2011.; *Deari i drugi protiv Bivše jugoslavenske Republike Makedonije* (odluka), br. 54415/09, 6. ožujka 2012.; i *Gusar protiv Moldavije i Rumunjske* (odluka), br. 37204/02, 30. travnja 2013.).

23. Posljedično, ako je nastupila smrt, od podnositeljevih se srodnika očekuje da poduzmu korake u smislu praćenja napretka istrage ili vođenja računa o činjenici da se istraga ne provodi, te da svoje zahtjeve podnesu s odgovarajućom žurnošću čim saznaju ili su trebali saznati da se ne provodi djelotvorna istraga u kaznenome postupku (vidi *Varnava i drugi protiv Turske* [VV], br. 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 i 16073/90, § 158, 18. rujna 2009.). Na istoj osnovi, kada je vrijeme ključno za rješavanje pitanja u predmetu, na podnositelju je teret da osigura da se njegovi ili njezini zahtjevi postave pred Sudom uz potrebnu žurnost kako bi pitanja bila prikladno i pravično riješena (ibid. § 160).

24. Iako se Sud suzdržao od navođenja bilo kakvog konkretnog razdoblja za utvrđivanje trenutka u kojem je istraga postala neučinkovita u svrhu procjenjivanja kada bi šestomjesečno razdoblje trebalo početi teći, odluka o tom razdoblju koju donosi Sud ovisila je o okolnostima svakog predmeta i ostalim čimbenicima kao što su revnost i zanimanje koje su izrazili podnositelji, kao i prikladnost predmetne istrage. S tim u vezi u presudi prethodno navedenog predmeta *Varnava i drugi* Sud je naveo da, kada je izostanak napretka ili neučinkovitost očita, zahtjevi žurnog postupanja mogu podnositelju zahtjeva nalagati da takav predmet iznese pred Sud u Strasbourgu u roku koji se mjeri u mjesecima, ili najkasnije, ovisno o okolnostima, veoma malom broju godina nakon događaja. To je djelomično primjereno u predmetima nezakonite smrti kada općenito postoji točno određen trenutak kada se smrt dogodila, a neke osnovne činjenice poznate su javnosti; prema tome, izostanak napretka ili neučinkovitost istrage općenito će biti očigledniji (vidi *Varnava i drugi*, prethodno navedeno, § 162.).

25. Sud smatra da se ista načela primjenjuju u ovom predmetu u odnosu na podnositeljicu zahtjeva, koja je ranjena oružjem iz kojeg su navodno pucali hrvatski vojnici.

26. Sud ponovno naglašava da postupovni aspekt članka 2. Konvencije u okolnostima kakve su prisutne u ovom predmetu u načelu zahtijeva istragu koja je u mogućnosti dovesti do identifikacije i kažnjavanja odgovornih. Osnovna svrha takve istrage jest osigurati učinkovitu primjenu domaćeg prava kojim se štiti pravo na život te, u slučajevima koji uključuju predstavnike ili tijela države, osigurati njihovu odgovornost za smrti do kojih je došlo pod njihovom odgovornošću (vidi *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjene Kraljevine*, br. 46477/99, § 69, ECHR 2002II).

27. U ovom slučaju Sud primjećuje da je podnositeljica zahtjeva podnijela zahtjev Sudu više od 17 godina nakon datuma ranjavanja te da je u trenutku podnošenja zahtjeva istraga bila formalno u tijeku (usporedi s *Utsumiyeva i drugi protiv Rusije* (odl.), br. 31179/11, § 34., 26. kolovoza 2014.).

28. Sud nadalje primjećuje da istragom nisu dobiveni nikakvi konkretni rezultati te da nije identificiran niti jedan sumnjivac. Istraga je bila u mirovanju od svibnja 2006. na dugo razdoblje od više od šest godina. Tijekom tog razdoblja nisu poduzeti nikakvi koraci i nije došlo ni do kakve komunikacije između vlasti i podnositeljice (vidi prethodne stavke 9. i 10.).

29. Sud napominje da je sva vojna aktivnost na predmetnom području prekinuta u kolovozu 1995. godine. Podnositeljica zahtjeva živi u Hrvatskoj, ima izravan pristup vlastima, stoga je mogla podnijeti zahtjev za informacijama ili na neki drugi način stupiti u kontakt s istražiteljima u pogledu istrage svojeg ranjavanja. Podnositeljica dulje od šest godina nije dobila nikakve informacije od vlasti, a ne postoje dokazi u podnesenim dokumentima da je unatoč dugačkom razdoblju šutnje od strane vlasti pokušala na vlastitu inicijativu zatražiti informacije. Ostala je pasivna u odnosu na neaktivnu domaću istragu (usporedi s *Utsumiyeva i drugi*, prethodno navedeno, § 36.).

30. Sud primjećuje da, budući da je podnositeljica zahtjeva izravna žrtva navedenih kršenja, mogla je pokazati revnost i poduzeti potrebne inicijative u informiranju o napretku istrage ranjavanja. Izostanak novosti od istražitelja u tako teškom zločinu na tako dugačko vremensko razdoblje trebao ju je potaknuti da donese odgovarajuće zaključke (vidi na primjer *Açış protiv Turske*, br. 7050/05, § 42., 1. veljače 2011.).

31. Štoviše, Sud napominje da je istraga ranjavanja podnositeljice zahtjeva bila u tijeku više od devet godina, bez ikakvih suvislih koraka koje su vlasti poduzele ili novih dokaza ili informacija koje su se pojavile, a koji bi podnositeljici zahtjeva dali osnovu za nadu ilista realno očekivanje da će istraga biti učinkovita te dovesti do konkretnih rezultata. Ako podnositeljica nije postala svjesna neučinkovitosti istrage s obzirom na tako dugačko mirovanje tijekom postupka, Sud smatra da je to moguće pripisati njezinu

nemaru (vidi na primjer Findik i Omer protiv Turske (odl.), br. 33898/11 i 35798/11, § 15.).

32. S obzirom na gore navedeno, Sud smatra da podnositeljica nije uvjerljivo dokazala da je došlo do određenog napretka što bi opravdalo njezin izostanak reakcije na više od šest godina. Istraga je stavljena u stanje mirovanja u svibnju 2006. godine, mnogo prije 26. studenoga 2012. kada je zahtjev podnesen (usporedi s *Finozhenok, prethodno naveden*). Smatra da je slijedom mirovanja istrage podnositeljica zahtjeva trebala zaključiti mnogo prije – a zasigurno više od šest mjeseci prije – podnošenja ovog zahtjeva da je istraga neučinkovita.

33. Što se tiče ciklusa istrage iz 2012. godine, Sud primjećuje da u slučajevima kada informacije koje navodno bacaju novo svjetlo na okolnosti smrti dopiju u javnost, može doći do nove obveze provođenja istrage (vidi *Hackett protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odluka), br. 34698/04, 10. svibnja 2005.; *Brecknell protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 32457/04, §§ 66-67, 27. studenoga 2007.; *Williams protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odluka), br. 32567/06, 17. veljače 2009.; i *Harrison i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odluka), br. 44301/13, § 51, 25. ožujka 2014.). Nije moguće da bilo kakva tvrdnja ili navođenje može pokrenuti obvezu nove istrage na temelju članka 2. Konvencije. Unatoč tomu, s obzirom na temeljnu važnost te odredbe, državne vlasti moraju pokazati osjetljivost na sve informacije ili materijal koji ima potencijal da dovede u pitanje zaključke prijašnje istrage ili omogućiti da se prijašnja istraga koja nije dovela do rezultata nastavi (vidi *Brecknell*, prethodno navedeno, § 70.). Što se tiče ovog predmeta, Sud ne smatra da inicijativa podnositeljice iz 2012. godine može dovesti do bilo kakvog drugog zaključka jer nije dovela do otkrivanja novih elemenata (vidi *mutatis mutandis, Finozhenok*, prethodno navedeno; i *Nasirkayeva protiv Rusije* (odl.), br. 1721/07).

34. U skladu s time Sud smatra da je trenutačni zahtjev koji je podnesen 2012. godine potrebno odbaciti zbog nesukladnosti sa šestomjesečnim rokom utvrđenim u članku 35. §§ 1. Konvencije.

Zbog tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskom jeziku i priopćeno u pisanom obliku 25. lipnja 2015. godine.

Søren Nielsen
Tajnik

Isabelle Berro
Predsjednica

Translated by: Alkemist European Translation Company

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72400498524

